

Intervju: Wolfgang Petritsch, Visoki predstavnik "Bez promjene vlasti, BiH moze postati siromah Evrope"

Kao nikada do sada, u veoma kratkom periodu od samo nekoliko mjeseci, u BiH i njenom okruzenju zbili su se brojni dogadjaji, od kojih svaki pojedinačno može ponijeti epitet "sudbonosni". Opci izbori u BiH, svrgavanje Milosevica sa vlasti u Jugoslaviji, najave promjena i referendum... Samo su neki od tih dogadjaja koji ostavljaju ili će ostaviti trajan pecat u novoj istoriji nase zemlje.

Svi pobrojani dogadjaji bili su dovoljno jak povod za intervju sa Wolfgangom Petrischem, visokim predstavnikom.

Da li cete sankcionisati, i ukoliko je to slučaj, na koji nacin cete sankcionisati one predstavnike vlasti u BiH koji se otvoreno suprotstavljaju Dejtonskom mirovnom sporazumu, na primjer, zahtjeve da se povuce odluka o sastavu Doma naroda Parlamenta FBiH, najavljivanje smrti Federacije na predizbornom skupu HDZ i slicno?

Ja sam ovdje kako bih pomogao građanima BiH – kako bih im pomogao da zive normalnim životom, da imaju zaposlenje i pristojne plate, pristojne penzije kada se penzioniraju,

poslovne mogucnosti, dobro obrazovanje. Govoreci o Hrvatima u BiH, krajnje sam svjestan cinjenice da su oni najmalobrojniji narod i da kao takav zasluzuju posebnu paznju i zastitu. Demokratija se uvijek moze mjeriti time na koji se nacin postupa prema najmalobrojnijim clanovima drustva. Odlucan sam u namjeri da osiguram da Hrvati uzivaju sva prava koja imaju u skladu sa Dejtonskim sporazumom i Ustavom BiH

Ponekad sam primoran da sankcionisem politicke stranke ili zvanicnike koji rade protiv interesa gradjana. Ne volim to da radim, i to je uvijek posljednje sredstvo. Ono sto predstavlja moj interes su obicni gradjani, a ne politicke stranke.

Da li su gradjanima hrvatske nacionalnosti potrebne stranke koje su zauzete organiziranjem takozvanih referendumu, ili su im potrebne stranke koje ce obezbijediti bolji zivotni standard?

Ispitivanje javnog mnijenja koje HDZ zeli sprovesti jasno predstavlja dio njihove predizborne kampanje te pokusaj da se skrene paznja sa stvarnih problema koji su u pitanju.

Postoji tijelo koje je uspostavljeno, a to je Izborna apelaciona podkomisija (EASC), ciji je zadatak da osigura da se svi pridrzavaju pravila koja su utvrdjena za predizborni period. U slucaju da HDZ odluci da prekrsi ova pravila, Izborna apelaciona podkomisija (EASC) ce tu stvar razmotriti.

Da li predstojeći izbori zaista mogu donijeti bolja rjesenja koja podrzava cijela Medjunarodna zajednica i sta je Vasa predizborna poruka biracima BiH?

Izbori predstavljaju osnovno demokratsko sredstvo za donosenje promjena. Nece biti lako prevazici stagnaciju iz posljednjih pet godina ali je vazno da BiH posalje signal da gradjani zele napredak. I siguran sam da gradjani zaista zele napredak. Zbog toga bi jednostavno trebali razmisliti koji je to kandidat ili koja je to stranka koji ce najvjerojatnije rjesiti ekonomski zastoj u BiH, poboljsati zivotni standard, obezbijediti dobro

obrazovanje za djecu BiH.

I biraci i politicko rukovodstvo moraju imati na umu da su se desile znacajne promjene u regionu, i ako ne bude napretka u BiH, donatorske zemlje i potencijalni investitori ce svoju paznju usmjeriti na neko drugo mjesto. Investitori i donatori su vec umorni od toga sto se moraju boriti sa neefikasnim administracijama, zakonima koji im ne olaksavaju da razvijaju posao i politickim rukovodstvom koje brani samo svoje vlastite, uske interese.

Gradjani u BiH moraju razmisiliti sta je im je zaista vazno, i koje su to stranke koje ce najvjerovatnije ostvariti te ciljeve.

U Jugoslaviji i Hrvatskoj vec je doslo do promjene vladajucih struktura. Sta je to sto olaksava rad OHR-a u BiH, cinjenica da HDZ nije vise na vlasti u Hrvatskoj, ili to sto vise nema Slobodana Milosevica u SRJ?

Vidjeli smo veoma znacajne promjene koje se ticu odnosa koji Hrvatska ima prema BiH. Cini se da takodjer i Jugoslavija zeli igrati pozitivnu ulogu u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma. Obje zemlje su u potpunosti svjesne cinjenice da ce na najbolji nacin sluziti svojim interesima i interesima svojih gradjana preuzimanjem pozitivne uloge kada se radi o njihovim medjunarodnim obavezama i omogucavanjem na taj nacin potpunog prijema u razne evropske strukture.

U oba slucaja se razvilo misljenje da izolacija moze voditi samo ka siromastvu i nezadovoljstvu medju gradjanima.

Kako ove promjene mogu biti od koristi gradjanima u BiH?

Promjene u SRJ i Hrvatskoj ce sigurno imati pozitivan efekat, a demokratske promjene u Hrvatskoj se vec osjecaju. Bosna i Hercegovina vise ne bi trebala da bude predmetom nedemokratskih pritisaka izvana.

Ocite promjene u Hrvatskoj i Jugoslaviji isto tako predstavljaju izazov za BiH. Ukoliko se promjena u BiH ne desi postoji veoma stvarna mogucnost da ce BiH ostati "siromah Evrope", jedna "zaostala" drzava, iskljucena iz mnogih pozitivnih ekonomskih i socijalnih povlastica koje imate kada ste dio Evrope.

Predsjednik SRJ, Vojislav Kostunica je tek nedavno dosao na vlast i vec je posjetio Sarajevo. Neki pojedinci i odredjene stranke u BiH smatraju da je ova posjeta bila preuranjena. Da li se ovakav pristup moze opravdati? Da li je bilo prerano za prvog covjeka SRJ da posjeti BiH?

Predsjednik Kostunica i ja smo razgovarali veoma iskreno i otvoreno. Njegova nedavna posjeta Sarajevu je pokazala da on priznaje medjunarodna pravila koja se primjenjuju medju drzavama a njegova jasna podrska implementaciji svih aspekata Dejtonskog mirovnog sporazuma je veoma ohrabrujuca. SRJ je garant Dejtonskog mirovnog sporazuma i trebala bi zbog toga da odigra pozitivnu ulogu.

Za BiH je vazno da ima dobre odnose sa svojim susjedima; ovim se unaprijedjuje trgovina i sloboda kretanja, sto moze imati samo pozitivno dejstvo na cijelu BiH.

Da li je Vojislav Kostunica zaista osoba koja moze pomoci pri normalizaciji odnosa izmedju BiH i SRJ, kao i u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma?

Predsjednik Kostunica dokazuje da je veoma sposoban i hrabar drzavnik. On je izrazio svoju podrsku Dejtonskom mirovnom sporazumu i potpunoj implementaciji istog, sto uključuje postivanje autoriteta Haskog tribunala i suvereniteta BiH. Ocekujem njegovu potpunu podrsku u pitanjima implementacije Dejtonskog mirovnog sporazuma u skladu sa obavezama Jugoslavije.

Ukoliko bi jedini preduslov za uspostavljanje diplomatskih odnosa izmedju BiH i SRJ bio povlacenje tuzbe protiv SRJ koja

se nalazi pred Medjunarodnim sudom u Hagu, da li bi BiH trebala to da uradi?

Postoji mnogo pitanja koja se trebaju razrijesiti izmedju BiH i SRJ. Nedavna posjeta predsjednika Kostunice Sarajevu pokazuje spremnost SRJ da rjesi ta pitanja a ista je otvorila mogucnost za buduce razgovore izmedju ove dvije drzave. Uspostavljanje diplomatskih odnosa bi predstavljalo najbolji nacin da se ovo otpocne, i iz ovog razloga podrzavam otvorene, bilateralne razgovore koji se odvijaju izmedju ove dvije suverene drzave.

Hrvatska Vlada je nedavno izrazila zabrinutost zbog navodnog ugrozenog poloza Hrvata BiH, koji je, po njihovom misljenju, uzrokovan odlukom Privremene izborne komisije u vezi sa sastavom Doma naroda Federacije. Da li imate dojam da nova hrvatska Vlada nastavlja sa politickim pristupom HDZ-a prema BiH?

Ne, pristup hrvatske Vlade ima veoma pozitivan uticaj na BiH. Time sto je otpocela sa legalizacijom i uređivanjem odnosa izmedju dvije suverene drzave na normalan nacin, hrvatska Vlada je izvrsila pozitivan uticaj. Pitanja povratka izbjeglica i ratnih zlocina su pitanja za koje je hrvatska Vlada dala naznake da ih zeli rjesiti. Ukoliko se zeli postici trajna stabilnost u regionu, ova se pitanja moraju razrijesiti na nacin koji daje podrsku zakonu i osnovnim ljudskim pravima.

Ambasador Barry je posjetio Zagreb kako bi razgovarao o zahtjevima vezanim za promjenu sastava Doma naroda Federacije. Jasno je da sadasnja hrvatska Vlada podrzava zakon i da su promjene u ovom tijelu u skladu sa odlukom Ustavnog suda BiH.